

Preek op zondag 19 juli 2020

Exodus 33:12-23 en Romeinen 11:33-36

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Het tekstgedeelte uit Exodus is in tweeërlei opzicht bijzonder.

In de eerste plaats leert het ons iets over het gebed.

In de tweede plaats leert het ons iets over Gods naam.

Twee dingen, die ons samen een kostbare boodschap willen doorgeven.

Het eerste.

De tekst die we lazen begint op een bijna unieke manier.

Overall in Exodus lezen we (bijv. 33:1, 34:1): *De HERE zei tot Mozes.*

Dan begint er een nieuw stukje tekst of gesprek. En het is GóD die het initiatief neemt.

Zoals het ook hoort, normaal gesproken.

Dat geldt ook voor wie het voorrecht te beurt valt om bijvoorbeeld de koning te spreken.

Dan wordt van tevoren gezegd: Let op, dat je niet zélf als eerste iets tegen de koning zegt, of hem een vraag stelt, want dat is ten hoogste onbeleefd.

Hij is koning, hij mag als enige het gesprek openen of een vraag stellen.

Normaal gesproken zie je dat ook in het boek Exodus gebeuren: *De HERE zei tot Mozes.* En dan ontspint er zich een gesprek.

Maar nu opent het tekstgedeelte omgekeerd: Mozes begint: *Toen zei Mozes tot de HERE.*

Hoogst ongebruikelijk.

We staan hier bewust bij stil, want wij zijn misschien wel eens vergeten dat dit eigenlijk heel bijzonder is, om God zomaar aan te spreken.

Want als wij bidden, dan beginnen wij vaak.

Wij richten ons tot God.

Soms gelijk al met een vraag: Here God, wilt U dit, of wilt U dat.

Kan dat eigenlijk wel zomaar?

Ja, natuurlijk is het zeker zo dat we zo mogen bidden, door uit onszelf God aan te spreken.

Dat mag, dat heeft ook Jezus ons zelf geleerd.

En, net als een kind mogen wij God als onze Vader gevraagd en ongevraagd benaderen.

Hij zei zelfs: je mag tegen Hem zeggen: abba, papa...

Zo vertrouwelijk, zo kostbaar.

Maar tegelijk dus wel respectvol. Misschien dus niet meteen komen met je vragen, maar eerst God laten merken dat je Hem wilt eren.

Zoals in het Onze Vader.

Daar leert Jezus ons bidden.

En dan mag je tot de Koning der koningen, die tegelijk je Vader is, zomaar het woord nemen.

Bid maar, zegt Jezus: *Onze Vader, die in de hemelen zijt.*

Maar hoe gaat het gebed dan verder? Komt dan gelijk ons vragenlijstje?

Wordt er dan direct gebeden: *Geef ons heden ons dagelijks brood?*

Nee, eerst gaat het dan over het respect voor God:

Uw naam worde geheiligd.

Moge uw naam, die de naam der namen is, geheiligd worden.

Een bede dat Góð aan zijn eer mag komen.

Dat zet de toon voor het gebed.

En misschien wel voor ieder gebed.

Ook bij dit gebed van Mozes is dat het geval.

Het is een eerbiedig gebed.

Mozes neemt het woord. En hij beseft goed wat hij doet.

Dat dat dwars tegen alle mores ingaat.

Maar hij had er een goede reden voor.

Want hij doet vóórbede, voor Gods volk.

Mozes vraagt God of Hij hem wat dat betreft zijn weg bekend wil maken.

Vorige week ging het over het gouden kalf.

God was woedend geworden om wat de Israëlieten gedaan hadden.

Hij had gedreigd hen weg te vagen.

Mozes had dit ternauwernood kunnen voorkomen, door een intense voorbede.

En Gods toorn was geluwd.

Maar tegelijk was Mozes er nog niet bepaald gerust op.

Zou Gods woede wel echt geluwd zijn?

Zou niet, als het volk weer een misstap maakte, alsnog iets gruwelijk mis kunnen gaan?

Zo kan het bij ons mensen althans wel eens zijn.

Er is iets gebeurd, je bent er kwaad om geworden, en je boosheid is gesust, maar toch is er iets blijven hangen, en er hoeft maar dít te gebeuren, of alles komt weer boven, en maakt dat er een nog heftiger reactie volgt dan eerst.

Zo bidt Mozes tot God: *Here, wilt U mij uw wegen, uw plannen, bekend maken?*

Gaat U nog wel echt Zelf, met hart en ziel, van harte, met het volk mee, als het volk straks verder trekt?

Of is er innerlijke afstand gegroeid door wat er allemaal is gebeurd?

En hoeft er maar dít te gebeuren, en het is alsnog einde oefening?

Aan de hand hiervan ontspint zich er een gesprek tussen Mozes en God.

Waarbij God aangeeft absoluut en van harte mee te gaan.

Als bewijs daarvan zal Mozes Gods heerlijkheid mogen zien.

Dat is straks het tweede waar we in dit verhaal bij stil willen staan.

Maar eerst nog even het eerste samenvatten:

- Je mag zomaar tot God bidden
- Je mag je Koning tegelijk je Vader weten, en alles tegen Hem zeggen wat je op het hart ligt in het bijzonder ook de voorbede, bijvoorbeeld voor Israël, zoals bij Mozes, of ook voor anderen.
- Maar vergeet Hem daarbij niet eerst te eren en zijn Naam te heiligen

En dan zijn we bij het tweede.

En daar gaat het over Gods naam.

God zegt: Mozes, als teken dat Ik jou en het volk trouw ben, zal je Mijn heerlijkheid mogen zien, en mijn Naam horen, als Ik aan jou voorbijga.

Mozes zal bij God op de berg mogen komen, God zal Mozes in een holte plaatsen, en vlakbij hem komen, en aan hem voorbijtrekken.

Terwijl God aan Mozes voorbijgaat, zal Hij, zo zegt Hij, zijn hand op Mozes' gelaat leggen.

Ter bescherming. Mozes zou immers sterven als hij God van zo dichtbij zou zien. Dat zou hij niet kunnen verdragen.

Pas als God voorbij is, neemt God zijn hand weg, en kan Mozes hem zien – op de rug.

Hierin schuilt een zeer wezenlijke gedachte.

Wij mensen zien blijkbaar pas iets van God, als Hij ons al lang en breed voorbij is.

Als Mozes vraagt: "laat mij toch uw weg zien", dan krijgt Mozes alleen het verleden te zien, God die alweer voorbij is.

Maar hij zal Hem nooit in de kaart kunnen kijken.

Daarvoor blijft God God.

Weer dat respect.

Wij kunnen hooguit sporen van Hem ontwaren. Sporen in de geschiedenis. Sporen in de tijd. Sporen in onze levens.

Maar die zijn er dan ook. Bemoedigende sporen! Want die sporen hebben alles met zijn heilige Naam te maken.

Die heilige Naam van Hem, die heeft, zo zegt Hij Zelf, alles te maken met: genade, en ontferming.

Ik zal genadig zijn voor wie Ik genadig ben en Ik ontferm Mij over wie Ik mij ontferm.

Dus, als je iets vindt wat te maken heeft met "genade" en "ontferming", wanneer je iets ervaren hebt van genade, ook tussen mensen, of ontferming, dan kon het wel eens zijn dat God daar mee te maken heeft.

Dat Hij daar allang bij was, en al voor gezorgd heeft, voordat je het ook maar half in de gaten had.

Dat is een bemoedigende gedachte: misschien is er al veel meer van God aanwezig geweest, dan ik zag! Omdat Hij zijn hand op mijn ogen legde. En ga ik het later zien. Zoals ik op gesprekken ook wel eens hoor vertellen: toen ik terugkeek, zag ik ineens iets van God in mijn leven. Maar op het moment zélf, ho maar, en dacht ik dat Hij er niet was.

Nee, God is er wél. Met zijn barmhartigheid, Met zijn genade.

Die is ons altijd voor.

Die ligt zelfs als een wezenlijke basis onder heel het leven.

Want berust niet alles wat er is ten diepste op Gods genade en ontferming?

Als die er niet was, wat zou er dan nog zijn en bestaan?

Als er geen goddelijk geduld was?

Geen goddelijke liefde en genade?

Geen goddelijke ontferming?

Zou dan onze aarde nog steeds draaien?

Nee, juist ons leven, ons bestaan is in zichzelf al een teken van Gods goedheid.
Daarmee is hij ons altijd voor,
en gaandeweg ontdek je er iets van.

Sporen van Gods goedheid, zo noemden we het.
Als je één zo'n spoor zou willen ontdekken, en je vindt het misschien moeilijk om in je eigen leven iets daarvan te ontdekken,
kijk dan naar Jezus.
Zien we daar Gods goedheid niet tot op zijn kern?
En die sporen zijn getrokken in onze wereld.
Jezus heeft hier op aarde geleefd, heeft zijn liefde gedeeld, is voor ons gestorven en opgestaan. Is voor ons naar de hemel gegaan. Heeft ons zijn Geest gegeven.
Die sporen, ook in ons hart, waar zijn Geest woont, zijn ons gegeven!

En dat was allang voordat wij leefden.
Toen had God die goedheid van Hem al op onze aarde gebracht.
Wij mogen er op terugzien.
Met dankbaarheid.
En met vertrouwen.

God die ons altijd voor is.

Dat zet ook het begin van deze preek toch in een bepaald licht.
We zeiden aan het begin: Mozes begon als eerste te spreken.
Maar dat is niet helemaal waar.
God was ook hém voor geweest.
Al veel eerder, daar bij die brandende braamstruik.
Hij verscheen Mozes op het aller onverwachts.
En kwam met zijn boodschap van redding en genade, voor het volk in de slavernij.

Nee, Mozes was niet de eerste, dat was God.
En ook als wij bidden, en denken dat wij het woord nemen tot God, dan is dat, omdat Hij het eerste woord had. Hij gaf ons zijn Woord, zijn Zoon. Zijn belofte. Zijn uitnodiging: Kom maar!
En dat geeft ons de moed en het vertrouwen om tot Hem te bidden.

Paulus zegt: O diepte van rijkdom, van wijsheid en van kennis Gods, hoe ondoorgroendelijk zijn zijn beschikkingen en hoe onnaspeurlijk zijn wegen. God die niet na te rekenen is voor de mens.
Maar: uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Tot Hem: je mag tot Hem komen.
Daarom is aan Hem: de heerlijkheid tot in eeuwigheid.

En bij die lof aan Gods heilige Naam sluiten wij ons aan. Amen.